

HAVREVIMPEN

DOF-FYN

14. ÅRGANG NR. 3, NOV 2006

DOF's jubilæum

Goa Hvepsevåge

Odense Fjord-bog Skestork

Kunstnertræf på Skovsgaard

HAVREVIMPEN

Udgives af Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling for Fyns Amt

ISSN 0908-858X

Tryk: Micro-Forma Oplag: 650

Redaktion:

Søren Gjaldbæk - Jacob Sterup Andersen - Tim H. Hansen - Michael Mosebo Jensen

Redaktør:

Søren Gjaldbæk, Carsten Hauchs Vænge 4, 5230 Odense M, tlf. 66 13 78 56
e-mail: soeren.gjaldbaek@privat.dk

Udsendelse af Havrevimpen (abonnement, adresseændringer):

Michael Mosebo Jensen, Røjle Bygade 102, Røjle, 5500 Middelfart, tlf 26 82 07 29
e-mail: mmj@doffyn.dk

Hjemmeside: www.doffyn.dk

Indsendelse af observationer:

Via Hjemmesiden, kun for folk, der er tilmeldt som brugere

e-mail: : obs@doffyn.dk

pr. telefon til én fra Administrationsgruppen, DOF-Fyn Web:

Bent Staugård Nielsen 62 62 30 62
Erhardt Ecklon 62 21 99 16
Jacob Sterup Andersen 62 29 26 29 / 25 56 74 17
Michael Mosebo Jensen 26 82 07 29
Hans Rytter 62 27 20 26 / 23 34 86 36

Webmaster:

Hans Rytter, Nyborgvej 88, Trunderup, 5772 Kværndrup, tlf. 62 27 20 26 / 23 34 86 36

Kontaktadresse, bestyrelsen:

Flemming Byskov, Sdr. Højrupvejen 128 C, Havndrup, 5750 Ringe, tlf. 65 98 22 18

Indhold:

Fra redaktionen	3	Skestork	30
DOF's jubilæum	4	Kunstnertræf på Skovsgaard	33
Jubilæumsfesten	13	Fra Felten	38
Side 9-ornitologen	17	Ny bog om Odense Fjord	45
Goa	19	Turrappporter	46
Hvepsevåge	27	Ture, møder og Små pip	47

Tegninger: Ole Runge.

Fotos: Biofoto/Erik Thomsen, Hans Rytter, Martin Søgård, Erhardt Ecklon, Michael Mosebo Jensen.

Copyright: DOF-Fyn. Udgivelsen må kun citeres med tydelig kildeangivelse

Fra redaktionen

Efteråret har stået i jubilæets tegn – DOF fyldte 100 år, hvilket har præget en del af efterårets aktiviteter. Der har været stor pressebevågenhed omkring begivenheden og man har tydeligt kunne se, at DOF har været en central spiller og betydningsfuld samarbejdspartner omkring natur- og miljøpolitik. Vi ønsker til lykke og håber på at DOF også de næste 100 år også vil være med til at påvirke udviklingen til gavn for fuglene og naturen.

På Fyn skal vi takke Flemming Byskov for mange års energisk virke som formand. I næste nummer vil vi tage grundigt afsked med Flemming og kigge på hans formandstid. Inden da skal der findes en, der vil påtage sig at løfte arven efter Flemming. Vi håber og tror, at bestyrelsen vil finde en stærk afløser. Der bliver mange opgaver at varetage, ikke mindst i forbindelse med strukturreformen, der fra 2007 nedlægger amterne. Mange af de opgaver, der blev løst i amtsligt regi bliver overført til stat eller kommune, og der forestår et stort arbejde med at organisere nye samarbejdsfora omkring naturbeskyttelse og naturforvaltning. Med amtets nedlæggelse følger også en nedlæggelse af Det Grønne Råd, hvor blandt andet DOF-Fyn, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Jægerforbund, sportsfiskerne, skovbruget og land-

bruget har sæde. I øjeblikket undersøges det, om det er muligt at ”genoprette de grønne råd” rundt om i kommunerne – på Fyn er dette endnu uafklaret. Det ville være en skam, hvis der ikke i de ny kommuner var et forum, hvor de forskellige interessenter omkring friluftsliv og naturforvaltning kunne mødes på et formaliseret niveau og få vendt de mange forskellige interesser, der er omkring naturen og dens anvendelser. Der er mindst to grunde til at arbejde for sagen: Dels kan kommunerne få feedback på deres politik indenfor det grønne område, dels kan man få taget hul på eventuelle konflikter mellem de forskellige grønne organisationer. DOF har fra centralt hold rettet henvendelse til alle landets ny kommuner for at få oprettet ”grønne råd”. På Fyn er det indtil videre er det kun Middelfart kommune, der har meldt sig på banen og udtrykt interesse for at få oprettet et ”grønt råd”, de øvrige fynske kommuner har ikke reageret. Vi håber, at det bliver tilfældet – ellers må DOF-Fyn prøve at presse på.

Selv om Det Grønne Råd kun var rådgivende, fungerede det godt som et sted, hvor de grønne organisationer kunne få magthaverne i tale. Det vil også i fremtiden være vigtigt med et sådant organ.

DOF's jubilæum

Af Søren Gjaldbæk

Der er, som det vil være mange bekendt, gået 100 år siden en lille gruppe fugleinteresserede startede DOF – blandt andet i bekymring over bortskydning af vores rovfugle, der for nogle arters vedkommende førte til udryddelse i Danmark. Jubilæet giver anledning til refleksion over såvel udførte gerninger som over fremtidens udfordringer. Redaktionen inviterede i den anledning Jacob Sterup, Henrik Kalckar, Hans Rytter og Kurt Due Johansen til et møde med ovennævnte

refleksion som overskrift. Jacob, cand. Scient. i biologi, har siddet i DOF-Fyns bestyrelse, er aktiv ringmærker på Keldsnor Fuglestation, DOF-base koordinator for Fyns Amt og arbejder med ornitologisk faglige problemer. Henrik er biologilærer, sidder i Friluftsrådet og arbejder meget med formidling blandt andet til børn/unge i forbindelse med sit arbejde. Han har også været engageret i opsætning af isfuglekasser ved Odense Å. Hans tjener til livets ophold på

Hans Rytter med Spurvehøg. Foto: Erhardt Ecklon.

Fjord-kurt, her fanget i sin have. Foto: Lone – Kurts bedre halvdel.

Dalum Landbrugsskole og er især kendt for sit store arbejde med DOF-Fyns hjemmeside. Hans har på det seneste kastet sig over ringmærkning og er tilknyttet Keldsnor Fuglestation. Hans sidder også i DOF-Fyns bestyrelse. Kurt – Fjordkurt – er af mange kendt for sit store arbejde med fredningssager og i særdeleshed arbejdet med at få beskyttet naturen omkring Odense Fjord og dens fugleliv. Kurt sidder også i DOF-Fyns bestyrelse. De fire herrer blev placeret omkring et kaffebord, og der kom hurtigt gang i snakken. Der er tilsyneladende tre indfaldsvinkler til arbejdet i DOF: Det fredningsmæssige, det faglige/feltornitologiske og ”den umiddelbare glæde ved at opleve fuglene”, i

nedenstående mødereferat har Deres referent forsøgt at strukturere indlæggene indenfor disse hovedområder.

DOF's arbejde indtil nu

Fredningsarbejdet

Det siges, at man skal forstå sin samtid gennem historien, og derfor kan det ikke repeteres ofte nok, at der tidligere blev drevet en ret skrappelløs jagt på fugle og dyr. Ikke for at udlevere datidens jægere som ”dårlige mennesker”, sådan gjorde man dengang uden videre spekulationer. Naturligvis tog det tid at komme igennem med det kætterske synspunkt, at jagt kunne skade bestandene, og bølgene gik ofte højt når jægerne

hævdvundne rettigheder blev anfægtet. I dag er blot XX arter jagtbare. Man kan diskutere om listen burde omfatte flere eller færre arter – svaret vil givetvis afhænge af, hvem man spørger. En kendsgerning er det, at alle rovfugle, næsten alle vadefugle, duer, spurvefugle, en del gæs og mange andre arter ikke må jages. For at få politikerne i tale har DOF været nødt til at kunne dokumentere, at jagen skadede bestandene, her har DOF's medlemmer leveret et stort optællingsarbejde, så bestandssvingninger kunne kortlægges. Der ligger tusindvis af timers feltarbejde bag disse optællinger, et arbejde, som der står stor respekt om – det faglige har været i orden. At jagtfredningerne giver bonus er der mange eksempler på. Da Knortegåsen blev fredet i 1972 var verdensbestanden på 20.000 fugle, i dag er den på 320.000. Rovfuglene blev totalfredede i 1967 i Danmark – (og på samme tid i store dele af Europa) – i dag går det ret godt for de fleste rovfuglearter.

Udover fredning af de enkelte arter, kan DOF se tilbage på etablering af en lang række reservater og jagtfri områder. I Fyns Amt har vi f. eks. Nærå Strand, dele af Lillebælt og Det sydfynske Øhav og Odense Fjord. Effekten er tydelig. I gamle dage så man ingen Gråænder i Odense Fjord, der lå jægere overalt, i dag bugner fjorden med ænder. Skal man se økonomisk på det er etablering af jagtfri områder en billig naturbeskyttelse, der går ikke mange penge til erstatninger til lodsejerne, og man får meget natur igen. I øvrigt har det vist sig, at de jagtfri områder også er til glæde for jægerne: Der kommer flere fugle til, hvilket smitter af på de tilstødende områder. I forbindelse med etablering af reservater er det uomgængeligt at nævne Fugleværnsfonden, som er en af DOF's store bedrifter. Fra Fugleværnsfonden blev startet i 1966 med Lorenz Ferdinand som den store drivkraft, har fonden opkøbt naturområder og etableret reservater i disse.

Svømmeænder:	Gråand, Spidsand, Knarand, Pibeand, Skeand, Krikand, Atlingand
Andre dykænder:	Ederfugl, Sortand, Fløjlsand, Havlit, Hvinand, Taffeland, Bjergand, Troidand, Stor Skallesluger, Toppet Skallesluger
Gæs:	Grågås, Sædgås, Kortnæbbet Gås, Blisgås, Canadagås
Vandhøns	Blishøne
Hønsfugle	Agerhøne, Fasan
Vadefugle:	Dobbeltbekkasin, Skovsneppe
Måger:	Sølvmåge, Svartbag, Sildemåge

Jagtbare arter. Desuden er Stor og Toppet Skallesluger er særfredet i Fyns Amt, det samme gælder Blisgås i ramsarområde Æbelø.

I dag driver Fugleværnsfonden 18 af disse, i Fyns Amt kan vi glæde os over 4. Roholm i Odense Fjord, Bøjden Nor, Gulstav Mose og Tryggelev Nor, der sidste år blev forbundet med det nyoprettede Nørreballe Nor.

I takt med industriens og landbrugsudvikling har der det sidste halve århundrede været endnu et aspekt at forholde sig til indenfor beskyttelse af naturen: Forurening. Også inden for dette område har svingning i fuglebestandene været med til at få opmærksomheden rette mod skadelige påvirkninger af naturen, forbuddet mod brug af DDT, der førte til at et stort antal af rovfuglenes æg blev ødelagt er blot et eksempel.

Det feltornitologiske

DOF er en relativt lille forening og kun en brøkdel af DOF's medlemmer er aktive feltornitologer. Alligevel har DOF uden at få en krone for det fået gennemført mange værdifulde undersøgelser. Et eksempel er punkttællingerne, hvor svingningerne i bestandene påvises. Man vælger en bestemt rute, hvor man år efter år på bestemte punkter tæller alle de arter man ser eller hører fra udvalgte punkter på ruten. Når alle disse data samles fra det ganske land får man et godt billede af, hvordan de forskellige arter klarer sig. Et andet eksempel er lokalitetsregistreringerne. De første kom i 1967 – igen på initiativ og ledet af Lorenz Ferdinand. I alt blev omkring 2000 lokaliteter klassificeret på en

skala fra I til IV som ynglelokalitet hhv. rastelokalitet og lokalitetens ynglefugle og/eller rastende fugle optalt. Registreringen blev gennemført igen i 1978-82 og igen i 1993-96. Fra sidstnævnte registrering blev der i Fyns Amt registreret 357 lokaliteter, resultatet blev en 3 binds rapport om Fyns Amt alene – Åge V. Jensens Fonde trådte til med økonomisk tilskud. Mange lokale ornitologer deltog i dette store optællingsarbejde. I DOF-Fyn-regi blev der, som i de andre lokalafdelinger gennemført mange andre feltprojekter – i 70'erne blev der f.eks. bygget og opsat mange kasser til Natugle, Tårnfalk og Vende-hals. Det var et imponerende arbejde, kasserne var selvbyggede. Alene i 1975 blev der opsat 448 kasser til Natugle og 99 til Tårnfalk: Fuglene tog godt mod boligtilbuddet, henholdsvis 273 og 12 var beboede og der blev sat ring på 223 natugle- og 99 tårnfalkeunger. Forventeligt gik det mere trægt med Vende-hals, hvor kun en kasse blev benyttet. I 1977 kom yderligere 500 ugle- og 250 falkekasser i omløb, disse blev fremstillet af unge arbejdsløse i et amtsligt projekt. Det var især Søren Bøgelund, der stod for arbejdet med uglekasserne. Blandt mange andre projekter kan også et 3-årigt optællingsprogram af ynglende måger og terner nævnes. Den fynske del af dette blev ledet af Lars Hansen.

Kildemose

Amt: Fyn
Kommune: Broby
Lokalitetsnr: 425480
Lokalitetstype: Mose
Klassifikation:

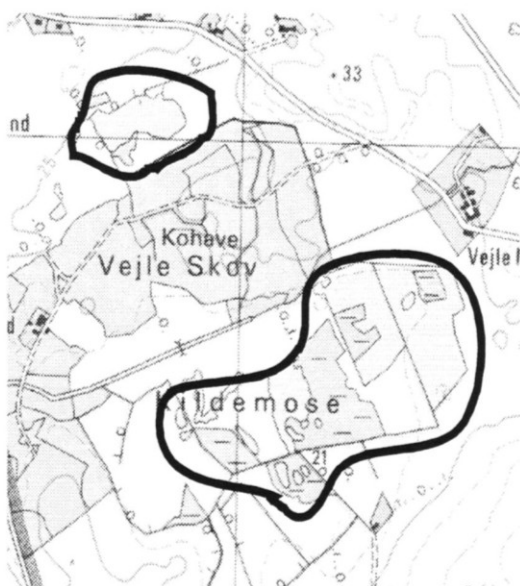
Ejer:
Dækning:
UTM E: 582100
UTM N: 6126620
Beskrivelse: Morten Nielsen 12/96

Beskrivelse

Større moseområde med tørvegrave, pilekrat og eng.

Dækning

Nyere optællinger savnes.

Ynglefugle, antal par

	1970	1980
Toppet Lappedykker	1	1
Grågås	2	2
Gravand	1	1
Taffeland		3
Rørhøg		1
Grønbenet Rørhøne	1	
Blishøne	4	5
Vibe	1	4
Dobbeltbekkasin	1	1
Nattergal	5	5
Bynkefugl		1

En enkelt side fra de tre bind om Fuglelokaliteterne i Fyns Amt. Registreringen fandt sted i årene 1993-96.

Jacob Sterup på jagt efter en ring. Foto: Hans Rytter.

Fremtiden

Naturglæde og formidling

De flestes interesse for fuglene udspringer af mødet med dem, hvor man nu færdes. En Dompap på foderbrættet, årets første svale, fuglenes sang gennem soveværelsesvinduet en tidlig majmorgen eller en Fiskehejre i den lokale å. Man får kigget i en fuglebog og anskaffet sig en kikkert, så havens fugle kan studeres på nærmere hold. Mange kommer måske ikke videre med interessen, hvis ikke de får "en hjælpende hånd". Interessen er stor for arrangementer, hvor "eksperter" fremviser fugle eller fuglelokaliteter. I flæng kan vi nævne Ørnens Dag,

Fjordens Dag og Fuglenes Dag, der samler mange mennesker. Det samme er tilfældet for de ture, der arrangeres til Fugleværnfondens reservater, når blot de annonceres i dagspressen. Henrik Kalckar inviterede folk i sit lokalområde til en fremvisning af Ravn i Stenløseskoven, der dukkede en pæn flok op. Er man i sin omgangskreds eller på sin arbejdsplads blevet kendt som fuglekigger, får man ganske mange spørgsmål eller små historier om fugle, som folk har oplevet. Kurser om fugle er velbesøgte. I dag kan sjældne fugle sågar ses omtalt i TV's nyhedsprogrammer. Der er kort sagt et meget stort potentiale for at fremme interessen for fuglenes sag og levevilkår. Nu kan man selvfølgelig-

lig altid diskutere, om det er vigtigt, at en forening som DOF har mange medlemmer, at det måske var bedre at være nogle færre, meget aktive ildsjæle frem for at være mange, som måske "har andet i hovedet". I forhold til sit medlemstal har DOF ret stor indflydelse på naturforvaltningspolitikken, og det er blandt andet i kraft af, at der udføres et stort og fagligt lødigt arbejde. I fremtiden må man nok forvente, at den stigende fritid også vil skabe et forøget pres på naturværdierne. Planer om f.eks. at opføre et rostadion ved Seden Strand vil formodentligt være lettere at bremse, hvis der er mange som kender til fuglenes forhold der, og mange som støtter fuglesagen. DOF får brug for både at være bred og snæver. Med mange medlemmer er det lettere at få kommunikeret sine budskaber til offentligheden og man kan sagtens have stor bredde og samtidig have en stor aktivitet i feltarbejdet. Der er ingen tvivl om, at DOF i fremtiden skal overveje, hvordan man er en forening for såvel den bredt naturinteresserede som for de mere ornitologisk fagligt eller feltbisseorienterede.

Formidling vil uden al tvivl blive en meget vigtig del af alle foreningers arbejde – der vil være talrige tilbud og varer på alle hylder – og de, der ikke kan få deres budskab igennem vil hurtigt sygne hen. Web-portaler er en del af formidlingen, og der er efterhånden mange af høj kvalitet – vi kan her nævne www.netfugl.dk, www.dof.dk og vores egen hjemme-

side www.doffyn.dk. De henvender sig primært til folk, der er meget optaget af fuglekiggeri, det er på disse, at forskellige konkurrencer arrangeres. Hvor fjollede disse end kan virke ved første øjekast, giver de altid anledning til stor feltaktivitet. Og mere feltaktivitet giver alt andet lige mere naturovervågning. Det er dog langt fra tilstrækkeligt med hjemmesider og foreningens blade. Man er nødt til at få kommunikationskanaler, der peger ud af foreningen. Det bør være en mere systematisk brug af dagspressen/lokalpressen og af radio og TV. Med den interesse, der for fuglene er der uden tvivl stor vilje fra medierne i at deltage. Der kører i dag IBA-projekter mange steder i landet – syv på Fyn: Marstal Bugt, Vresen, Rom-sø, Odense Fjord, Lillebæltsområdet, Brændegård Sø og Nærå Strand plus Æbelø. Her optælles raste og ynglefugle – det hører man ikke meget om, hvis man ikke lige er tilknyttet projektet. I felten kunne man også arbejde med at udbrede kendskabet til ornitologien. Der burde arbejdes på at få flere feltstationer som f.eks. Blåvand Fuglestation, og i forbindelse med disse burde der etableres små rundvisninger, hvor man kan høre om stationernes arbejde, se ringmærkning og lignende. Ud over formidling bidrager fuglestationer med værdifuldt materiale om træktal, rasttal og optælling af ynglefugle. I dag er der tre fuglestationer – Gilbjerg, Kongelunden og vores egen KNF – som drives af lokalafdelingerne. Det betyder, at

Henrik Kalckar på "formidlingsarbejde". Foto: Hans Rytter.

arbejdet i vid udstrækning udføres frivilligt, og som sådan er det svært at få det til at køre tilstrækkeligt regelmæssigt. Gedser og Blåvand køres med tilskud fra DOF centralt, Tipperne drives af DMU og Christians Ø på privat initiativ. For politikerne er det selvfølgelig bekvemt, at der bliver udført overvågningsarbejde og optæl-

linger uden at de har udgifter med det, men for DOF må det være oplagt at arbejde for at få drevet fuglestationer med offentligt tilskud rundt om i landet. Vejlerne, som nys er blevet lukket, bør genetableres, Skagen må da være et oplagt sted at lave en fuglestation. Men mange andre steder kunne man have fuglestationer, der

udover optælling også kunne udføre formidlingsarbejde. Turister vil uden enhver tvivl besøge sådanne stationer. Drift af fuglestationer kunne også bidrage til en bedre styring af ringmærkningsarbejdet. Dette ledes af Zoologisk Museum, men udføres for en stor dels vedkommende af de enkelte ringmærkere, når de har tid. Det er netop på fuglestationerne at der er mulighed for at lave en systematisk indsats på dette område – hvis økonomien tillader det.

Det internationale arbejde, som DOF har været engageret i, bør uden al tvivl fortsættes. Trækfuglene udsættes for mange farer i deres vinterkvarterer og på vej til og fra disse. Inden for EU kan der blive brug for at lægge pres på vore partnere: Når Bulgarien og Rumænien begynder at komme på fode økonomisk kunne man let forestille sig at landbruget måske gentager nogle af de fejl, som vi kender fra det øvrige Europa med ødelæggelse af vandmiljø, inddæmning af sump-områder osv. Vi må bidrage til at udviklingen af den fattige del af Europa sker på en miljømæssigt forsvarlig måde. Uden for Europa vil der også rejse sig meget store udfordringer. Fattigdom og ringe muligheder for et godt liv vil drive masser af folk på flugt, hensynet til naturen vil af gode grunde ikke være disse menneskers første prioritet og tanken om, at store dele af den tredje verden kan finansieres som reservater for rige vesterlændinge holder næppe i længden. Multinationale firmaer vil i

samarbejde med lokale regeringer drive rovdrift på naturressourcer overalt, hvor der er lette penge at tjene. DOF kan selvfølgelig ikke som forening sikre social retfærdighed kloden rundt, men der vil ligge en stor opgave i at få rejst opmærksomhed omkring ødelæggelse af naturområder, og her har DOF – som en af mange grønne organisationer – en vigtig rolle.

På kort sigt venter der et arbejde med den ny kommunale struktur og etablering af nye samarbejdsformer. Mange kommuner har vist sig interesserede i at starte Grønne Råd, her bør DOF naturligt placere sig. Den seneste tids diskussion om kommunernes pressede økonomi gør det nok forventeligt, at man nogle steder måske ikke vil have tilstrækkeligt fokus på miljøet – det der er sparet er som bekendt tjent -, og der vil givetvis blive meget brug for aktive miljøforkæmpere i de kommende år.

Skolernes biologiundervisning er et sted, hvor mange af vores børn første gang stifter bekendtskab med ”naturen”. Dygtige lærere er øjenåbnere, og en dygtig lærer vækker elevernes interesse for ting, de ellers ikke ville lægge mærke til. Der bør være mere plads til beskrivelse af de dyr, fugle og planter, der er omkring os og deres levevis og samspil – så bliver det knapt så let at sige ”ikke en fugl, ikke en frø, ikke en fisk får det dårligere efter denne regerings ..(Anders Fogh). Uddannelse af lærere, udarbejdelse af undervisningsmateriale og indretning

af naturskoler – som den på Vigelsø – vil også være et område, som DOF kunne arbejde med.

Hvad vil vi så som forening? Nedenstående kunne være pejlemærker for indsatsen i fremtiden:

DOF skal

- være et inspirerende, dynamisk, spændende og kreativt miljø for fuglekikkere
- løfte fagligheden blandt fuglekikkere
- forøge vores viden om fuglenes liv og færden
- sikre fortsat indflydelse på naturpolitikken

- udbrede kendskabet om fuglelivet på en måde som interesserer og favner bredt

DOF har gennem sine foreløbig 100 år i allerhøjeste grad vist sin berettigelse og kan se tilbage på mange gode resultater. Ophører DOF med sit arbejde ville man hurtigt opleve, at vores viden om fuglene forsvandt, jagttrykket ville vokse og naturområder gå til. Der er meget at glæde sig over, og der er stadig mange opgaver at løfte. Der er god grund til at lykønske DOF med de første 100 år og ønske alt godt for det fremtidige arbejde.

DOF's 100 års jubilæum - medlemsfest

Af Lilly Sørensen

Lørdag den 14. oktober drog 25 veloplagte DOF-Fyn'ere til jubilæumsfest i hovedstaden. Humøret var højt, da vi mødtes på Dalum Papirfabrik. Med Espe Turistfart og Kjeld Meiling bag rattet, kørte vi mod Nyborg for næste opsamlingssted. På vejen fortalte formanden om sin forgænger Lise Hafstrøm og hendes store virke for DOF-Fyn. Vi gjorde holdt ved Toldboden i Nyborg og Kurt Kristensen og Else Klint stod på – i mit stille sind havde jeg regnet med, at vores tidligere formand også skulle på i

Nyborg, men der i tog jeg helt fejl. Lise bor i Odense og inden længe var vi på vej mod Odense igen. Nå - havde det ikke været for dette, havde vi ikke set den Røde Glente, der passerede Storebæltsbroen en time senere.

Vel ankommet til Djævleøen, Mågeøen og hvad Sjælland ellers blev kaldt undervejs, gjorde vi holdt ved en rastepads. Dem som ikke var inde og fouragere (rundstykker og kaffe) fik set en gammel Havørn.

Deltagerne i jubilæumsturen. Foto: Erik Thomsen.

På vej mod København fortalte Flemming Byskov om den officielle jubilæumsfest, der havde fundet sted dagen i forvejen. Her deltog Dronning Margrethe, Connie Hedegaard, Svend Auken m. fl. Fra alle sider var der roser til DOF for deres arbejde og Connie Hedegaard lagde op til et tættere samarbejde bl.a. med hensyn til DOF-basen og punkttællingerne. Gennem disse programmer kan myndighederne få overblik over, hvordan fuglebestandene udvikler sig. De mange frivilliges arbejde kan således være med til at belyse, om det lykkedes at stoppe tilbagegangen i bioversiteten inden 2010 (den såkaldte 2010 aftale).

Der blev indgået en 3-årig partnerskabsaftale mellem Miljøministeriet og DOF. Med aftalen fulgte en pose penge - 810.000 Kr./år over de næste 3 år til projektledelse og koordinering af databasen, punkttællinger og til beskyttelse af truede fuglearter (hovedsagelig engfugle).

På vej mod Vesterbrogade fik vi en fin rundvisning i København af Kjeld og Flemming. Vi fik en levende forklaring og kom forbi forbausende mange nyklassicistiske bygninger.

Næste stop var Fuglenes Hus. For nogle var det første gang de var her og bogreolerne blev ivrigt pløjet igennem. Der blev også prøvet kikkerter. Butikken havde jubilæums-tilbud, og det var godt for både salget og Zeizz.

Aage Mikkelsen og hans personale var behjælpelige. De nyeste kikkerter blev hentet frem - diskuteret og afprøvet. Og fuglebøger fra alverdens lande blev langet over disken.

Vi fik også en rundvisning og sat navn på hvem, der har kontor hvor. Dejlige gamle og nyistandsatte lokaler, hvor det oprindelige er bevaret.

Den medbragte frokost blev indtaget i Kongelunden i fint vejr. Samtalen blev dog afbrudt ca. hvert andet minut, idet Kastrup Lufthavn er nærmeste nabo. Lidt ærgerligt for området er flot med varieret bevoksning. En travetur ned til vandet gav dog ikke de store fugleoplevelser. Dagens sidste fugleoplevelse kom i form af en Fiskeørn – den fløj lige hen over området, medens halvdelen var i bussen for at klæde om – hm.

Vi skulle sejle fra Nyhavn til den Hal D på Christianshavn, men inden havde formanden kraftigt anbefalet os at se en fotoudstilling af Steve Bloom opstillet på Kongens Nytorv. Flemming havde set udstillingen dagen i forvejen i forbindelse med det

officielle jubilæumsarrangement. Han havde ret, det var nogle fantastiske naturbilleder, der er blevet ”hængende på nethinden”. Billederne er fra bogen ”Spirit of the Wild”

Sejlturen var kort, men en hyggelig måde at starte festen på. Konferencier Erik Kramshøj bød de 420 fremmødte velkommen og Henrik Wejdling leverede en blændende og veloplagt velkomsttale.

Der blev spundet en tråd over hvad DOF havde nået i de hundrede år, der er gået siden stiftelsen og ind i fremtiden. Arbejdet er ikke slut, men der venter mange opgaver fremover – så der er ikke tid til at hvile på laurbærrene. Foreningen blev stiftet specielt for at redde rovfuglene fra deres kranke skæbne. På det område er der nået meget – men andre fugle som f. eks Viben er trængt i dag. For fremtiden er der nok mange, der vil se selv samme Vibe på DOF's logo, som Viben der kigger ud af sit redehul. En af mange sjove iagttagelser han kom med.

Christian Hjorth glædede sig over, at den officielle del af arrangementet var forløbet uden kiks (en enkelt skeptiker tænkte måske, at det skal man ikke sige for tidligt). Herpå smed han slipset – nu skulle jubilæet fejres i venners lag. Under stor morskab kom han ind på de kiks, som

havde gået forud for denne dag - ved 75 års jubilæet og ved åbningen af Tryggelev Nor. Prins Henrik var inviteret til at klippe snoren. Han havde haft lidt svært ved at finde det rette udtryk for udstillingshytten med græstag. Men havde reddet situationen ved at erklære "denne bygning" for åben. Rundturen blev foretaget i Søren Bøgelunds bedagede Fiat 128. Ydermere var Prinsen ved afskeden blevet bedt om at hilse konen.

Der blev også nævnt en episode i fuglenes hus – her var selv samme prins også indbudt og da der blev budt på pindemadder bagefter, er det kutyme at prinsen går først – men et par sultne DOF-er havde travlt og døren havde ikke rigtig plads til disse to og Prinsen samtidig, så de sad fast. Under Prinsens tale var der også kommet nogle lidt for højlydte bemærkninger om en vis knap i Prinsens jakke – men knappen holdt.

Så Christians Hjorths glæde og lettelse over, at det officielle arrangement fredag den 13. var forløbet uden kiks, var forståelig.

Flemming Byskov holdt tale på vegne af lokalafdelingerne og der blev delt gaver ud.

Flemming nævnte, at den adgang myndighederne nu får til bl.a. DOF-basen, var optællinger, som lokalafdelingerne tidligere var blevet betalt for at udføre i lighed med Ornis Consult.

Inden middagen var der en halv times intim koncert med Randi Laubek.

Meyers køkken stod for maden - desværre var Claus Meyer selv forhindret i at præsentere menuen, men på en video og en storskærm fik han budt velkommen og præsenteret retterne. Det var super lækker mad med virkelig gode smagsoplevelser – så det var ikke nemt at være søndagskok herhjemme.

Efter middagen og talerne spillede MAX 60 op til dans – men inden længe begyndte DOF-Fynerne at se lidt klatøjede ud med undtagelse af Lise – der er noget at lære der. Men alle holdt ud til kl. 1.30, for først da måtte Kjeld, ifølge køre - hviletidsreglementet for chauffører, ikke køre. Så der var stille i bussen hjem og tid og ro til en lur ovenpå en god og begivenhedsrig dag.

Side (næsten) 9-ornitologen

Af Søren Gjaldbæk

Hvis man har fulgt de daglige indberetninger på DOF Fyns hjemmeside har man kunnet bemærke sig lange perioder, hvor GJO, der dækker over Gregers Johannesen, har trawlet Odense Fjord tynd, i perioder særlig koncentreret omkring stige Ø. For det meste ses Gregers på en lidt outdated cykel. Vi bad Gregers om, i anledning af jubilæumsåret, at kigge tilbage på betydningsfulde perioder og også kigge lidt frem.

Gregers er 45 år, bor i Tarup og har i kraft af sin uddannelse som cand. merc. aud. arbejdet med administration indenfor universitetsverdenen, i øjeblikket som fuldmægtig i Rigsrevisionens universitetssøjle.

Gregers blev medlem af DOF i 1973 lige efter, at bestyrelsen under ledelse af arkitekt & murermester Henning Rasmussen, Odense, havde konstitueret sig. Her kom der endelig gang i den stillestående lokalafdeling, der efter en hensygnende tilværelse oplevede en tiltrængt revitalisering. Den store scene blev bygget, projektørerne tændt, ærmerne smøget op, og den ene store forestilling efter den anden rullede hen over scenen. Ungdomsarbejdet blev opprioriteret, og her var Henning et naturtalent udi pædagogik; han kunne om nogen tryllebinde de unge, og som en af disse havde jeg mange enestående oplevelser. Jeg vil særligt fremhæve efterårslejrene på Sydlangeland i 70'erne, hvor der ofte var behov for 2 indkvarteringssteder

med typisk 30-35 deltagere i alt. (Det kunne vi godt bruge i dag/Red.)

Endvidere blev der bygget redekasser på tværs af generationerne, så spånerne fløj; Vendehalse, Kirkeugler, Natugler og Tårnfalke blev tilgodeset med nye boliger – naturligvis opsat med lodsejernes velsignelse!

De unge talenter foldede sig ud – det var dengang man kunne høre en prustende Velo Solex når man befærdede de nordfynske veje og stier. Den ambitiøse og engagerede toldassistent fra Odense – Kurt "Velo" Due Johansen havde atter sat kursen mod det dragende Nordfyn og især Odense Fjord.

Gregers var med til optællinger på de fynske øer, Landsvaler på gårdene og der var masser af ekskursioner med mange deltagere – "det er desværre ikke tilfældet længere har jeg forstået".

Netop denne bestyrelse har om nogen haft afgørende betydning for DOF-FYNs udvikling. Man indså strategisk, at der var nødvendigt med en åbning mod offentligheden, således at naturbevarelse blev et anerkendt fælles anliggende – og ikke en lille gruppes egen særlige interesse! Ungdomsarbejdet virkede – og der blev opbygget gode relationer til pressen.

Gregers Johannesen.

Ifølge Gregers er netop denne periode ”den mest strategisk forankrede, initiativrige, vidtfavnende og florissante periode hidtil i lokalafdelingen”!

Når der skal kigges på fugle foregår det i dag hovedsageligt på Nordfyn. ”Det nøjsomme og til tider barske nordfynske landskab udgør en incite-

rende kulisse for et fugleliv i vækst og udvikling”. Gregers foretrækker stadig at lade mig befordre pr. cykel og nyder sanseindtrykkene undervejs. ”Bomlærken er jo slet ikke så sjælden, som man skulle tro ud fra hjemmesiden – men i hører den vel ikke, når I drøner af sted i jeres biler”. Gregers finder stort velvære i at følge få lokaliteter tæt hele året.

Største ornitologiske oplevelser: Hærfugl på Enebærodde i november 1977, den dukkede uventet op, samt Havørnens hyppige visit i Odense Fjord området. Endvidere Lille Flagspætte under efterårslejren i 1974. Den tog ophold i et æbletræ udenfor sommerhuset ved Gulstav Mose, og lod sig tillidsfuldt beskue.

Til forskel fra mange andre ornitologer går Gregers ikke meget op i artsjægeri. Han ved ikke, hvor mange arter han har set i Danmark, men mener, at hans DK-liste er identisk med hans Fynsliste. Gregers sidste ny art var Skestork, som han så ved Firtalsstranden den 29. juli i år – i øvrigt i selskab med dette blads redaktør. Det er ikke et princip kun at kigge på Fyn, men Gregers foretrækker at kombinere ornitologien med en motionstur på trædecyklen, hvilket begribeligvis indskrænker hans aktionsradius.

Vi spurgte, hvad der gør fuglekiggeri til noget særligt. ”Ornitologien er en

af de få hobbyer, man kan dyrke stort set overalt og hvor man selv kan sætte sit præg på netop de nuancer af denne vidtfavnende hobby som man har særlig interesse for. Det er en hobby som bygger på den natur og de livsvilkår menneskeheden stille til rådighed – og netop denne kendsgerning

sætter naturbevarelse og -pleje i et ganske særligt perspektiv”.

Gregers største ønske for fremtiden for DOF og lokalafdelingen: At rekrutteringen blandt de unge atter opblomstrer, således at aldersfordelingen bliver mere repræsentativ.

Mellem toldere og syndere

– en rejseberetning fra Goa

Tekst og foto: Michael Mosebo Jensen

De fleste, der kommer til Goa, Syndien for at se på fugle, tager en bekvem charter; men da det ikke var i vores lod pga. noget, der hedder arbejde, blev vores vej lidt mere strabatios. Ikke nok med 8 timers kortspil og rødbedesuppe i Moskva hver vej, men Bombay bød også på en rum ventetid, før vi kunne komme videre. Den anden ulempe ved at være ordinære rejsende fik vi først øje på, da politichefen i Baga, Goa forlangte sine bestikkelsespenge. Vi havde ikke fået spurgt tolderne i Bombay om et stempel i passet, da vi passerede deres skranker. Et visum havde vi købt hjemmefra via ambassaden, men stemplet havde vi ikke fået, og der var ikke nogen af de 7 toldere, der beundrede vores pas, der af sig selv udstyrede os med det. Vores hotel i Baga, Baia do Sol, var imidlertid på mærkerne, endnu før vi i fulde drag

havde nydt den smukke udsigt over floden, hvor Brahmingleterne hang. Prompte kom der to betjente og en hel masse lokale folk, for det var jo spændende det her! Vi prøvede at forklare og bevise vores ankomst via Bombay, 680 km og mange timer tidligere, men det var ligesom, det ikke rigtigt fængede. Da kommissæren så foreslog et mere stille sted, vores værelser f.eks., for at vi i fred og ro kunne diskutere sagen til bunds, anede vi, hvor det bar hen. Den femte gang han nævnte ordet ”deportation” uden at lytte til vores mere og mere malende forklaringer, fremtryllede jeg to € 50 sedler sådan ligesom for at skifte emne. Det lykkedes, og han lod os forstå, at han kun manglede én seddel, for at alt var i den skønneste orden – i hvert fald inden for hans distrikt. Men så var vi også de fineste bonkammerater, og med et håndtryk til hjertelig

afsked bedyrede han, at ”nu havde vi hjulpet hinanden”. Der var heller ingen problemer på hotellet resten af tiden. Det var de flinkeste mennesker fra nu af. Velkommen til Indien!

Fyns og Moskvas intense kulde var blevet forvandlet til en ganske god varme her midt i februar 06, og vi, Erik Danielsen, Søren Bøgelund, Kurt Hansen og skribenten var som sagt landet eksotisk i Goa, hippiernes gamle højborg. Vi havde dog den undskyldning, at vi skulle se på fugle og havde fundet et logi ned til floden *Baga River* for enden af et klondike af boder og restauranter iblandet farvestrålende hindutempler og røgelsesdufte. Faktisk blev det et meget behageligt sted at bo for 100 kr/mand. Vejret var sådan set vældigt smukt i de 14 dage, vi var der, men vi kunne godt fornemme ved middagstid, når den efterhånden sneg sig op på små 38 grader, hvor det bar hen henover foråret herovre. Fuglelivet gik dog aldrig helt i stå, selv på det tidspunkt, bare man søgte skyggen. Rygter om færdselskulturen var gået forud, så vi lod inderne om at køre deres egen trafik og hyrede hver dag en taxa. Vi havde desuden hjemmefra arrangeret 5 dage ved *Backwoods Camp*, som ligger i et reservat inde i landet ved bjergkæden *Western Ghats*. Nå, det kommer vi tilbage til. Lad os komme i gang med fuglene, som vi opregnede

til 278 arter i alt, skønt vi også havde et par smertelige dips undervejs.

Beira Mar

Allerede den første aften gik vi hen til det legendariske *Beira Mar* – en afslappet restaurant, hvor man kan sidde og nyde en kølig Kingfisher (lokal smagfuld øl) ved pølen samtidig med, at man kaster et blik ned over de våde enge med flokke af Rosenstære, Sibirske Bekkasiner, Rishejrer på slangejagt, Langhalede Tørnskader, blåhalede biædere og meget andet eksotisk. Lige inden det blev mørkt og faktisk allerede ved den anden øl, landede en Kanelhejre få meter foran os. Det var bestemt ét af målene, der blev scoret dér, men samtidig begyndte myggene at angribe i takt med mavens knurren, så vi fortrak til spiseafdelingen. Det viste sig snart, at vi skulle være stamgæster på stedet, ikke blot var maden absolut fordøjelig, men vi fik også Dværgrørvagtel samt to andre små vandhøns, Ruddy-breasted Crake og Slaty-breasted Rail, i selv samme kvadratmeter mudderpøl – samt gratis cognac til kaffen. Vi forstod efterhånden, at ligesom først hippierne, siden tekno-folket flokkedes ved Anjuna Beach, var fuglefolkets mekka Beira Mar, også for at få de nyeste opdateringer fra ligesindede over, hvad der rørte sig. Det havde taxafolket også fundet ud af, så selv den mest umulige fra flokken derude

Bronze-winged Jacana én af de to talrige bladhønsarter ved Carambolim Lake

foran restauranten kunne sige "Carambolim Lake" og desuden "Brown Hawk Owl". Jo, "øko-turismen" er også nået til Indien. Vi engagerede "John", mest fordi han var klar på, at vi ville udnytte alle de lyse timer, og så fordi han ærligt sagde, han ikke kendte noget som helst til fugle – lige bortset fra de nævnte ugler, og dem ville vi jo godt se.

Der er ikke de store afstande at tilbagelægge i Nord-Goa, idet der er så mange søer, skove, krat, plateauer, strande og laguner, at man ikke behøver mere end 15-45 minutters kørsel mellem hver lokalitet, og de vrimler alle med fugle. *Carambolim Lake* var i sig selv et eldorado med 200 bladhøns, 300 træænder, 50 pygmægæs, 200 Mellemejrer, og 800 af en nyligt

udskilt art af sultanhøne (Grey-headed Swamphen) ved første besøg. Da vi troede, at vi havde set det hele, kom der pludselig en havørn ind og blandede sig i de 300 glenter og 10 Åbennæbs-storke, der hang i middagsheden. Det var selvfølgelig ikke en almindelig havørn men dens mindre fætter: White-bellied Sea-Eagle, med tegninger som en Hvid Stork efterfulgt af den marabou-lignende Lesser Adjutant, der flyver som en Fiskehejre med krum hals til forskel fra de øvrige storke, der ses.

Parret af Brown Hawk Owl sad usvigeligt sikkert ved indgangen til palmebondens hytte og gav ham lidt rupees. Vi havde i øvrigt stort held med at få udpeget diverse ugler, natravne,

Brown Fish Owl ved Mayem Lake

ja endda et par frømundede, Sri Lanka Frogmouth, de næste par dage. Her er dog én, der blev opdaget af vores medbragte politi – uden at bestikkelse var involveret:

Backwoods Camp

Efter de indledende øvelser i nærområdet var tiden kommet til et fuld-blods arrangement ude i naturreservatet *Baghwan Mahaveer Wildlife Sanctuary*, blandt venner blot kaldet *Molem*. For lidt over en tusse pr. person tilbragte vi 5 dage med 4 overnatnin-

ger i den såkaldte Backwoods Camp. Inkluderet var smagfuldt indisk vegetarmad, glimrende guidning, logi og et par timers transport fra Baga og retur. Undtaget var ingredienserne til den obligatoriske ”afterbirding”, mens vi sad med en håndfuld englændere, tre hollændere og en enkelt svensker under halvtaget omringet af junglelyde og stearinlys om aftenen. Det startede lovende. Straks vi steg ud af bussen sneg en 2 meters rotteslange sig hastigt hen over græsset, rejste sig en halv meter i vejret, be-

stemte os for at forsvinde ud af syne i det nærmeste krat. Så var stilen ligesom lagt. Vi så nu ikke mere til den fætter, men en dag vi fulgte en langsom bæk gled en anden slange op i den nærmeste busk, stak hovedet ud og var klar. 100 meter længere henne var der pludselig 3 mere, der røg op i ét mindre træ i vandløbet. De foretog nøjagtig samme manøvre. Guiden advarede mod, at vi nærmede os, da de var kendt for at kunne ”flyve” ud og kaste sig om halsen på folk – og ikke af lutter kærlighed. Der skulle efter sigende være lidt gift i hjørnetænderne på disse træslanger!

Parat til at kaste sig ud og omfavne forbipasserende...

Vandløbet var nu et godt sted for andet end flyvende slanger. Det var her, vi scorede to super isfuglearter: Blue-eared Kingfisher og en lille orange sag på kun 13 cm, Dwarf Kingfisher. (Rygter vil vide, at det ikke er alle rejsende, der ser dén fugl, ingen nævnt, ingen glemt!). Midt i mylderet af kaldende Bulbuller, Babblere og Barbets blandede der sig enkelte gan-

ge en meget hjemlig lyd, som bedst kan gengives ”gok, gok, gok” – jo, der var høns i omløb. Det er faktisk herude i Sydindien, vi finder rødderne til vores hvide italiener, **Grey Junglefowl**, og en enkelt morgen fik vi set et par stavre rundt i skovbunden – et ganske aparte syn! Det var samtidig med, at vi endelig fik Skovvipstjerten, Forest Wagtail i hus. Vi havde jo udskudt mødet i 2 år, da vi undgik at satse på den i Abu Dhabi i Emiraterne, hvor én havde opholdt sig i længere tid. Problemet var, at den havde udvalgt sig et kvindecenter, og forsøgte man sig med en kikkert dér, var der overhængende risiko for, at det blev misforstået, og man endte i kachotten. Den fare var der heldigvis ikke herude, så vi nød den endelig i fulde drag. En aften kom den selv ned til lejren og om til køkkenindgangen, hvor der var en lækker pøl med masser af insekter. Det var også hertil, vi foretog et vellykket twitch, da det pludselig forlød over jungletrommerne, at en Indisk Pitta også havde fundet hullet attraktivt. Det afbrød et ellers vellykket møde med en flok nysgerrige langur-aber i skoven, men fugle er vigtigere, især når ét medlem af den altid mytisk skulkende Pitta-familie kalder.

Når småfuglene og de mange spætter op ad formiddagen var blevet lidt stille, havde guiderne en speciel bjergkarm, hvor rovfuglene lavede opvisning et par timers tid midt på

Fra venstre Kurt, Pramod (guide), Søren, Michael og Erik

dagen. Tophvæpsevåger og Shikraer blandede sig med 6 eksotiske ørnearter, og selv næsehornsfluglene blev lokket op i den varme luft, mens vi stod i skyggen og iagttog sceneriet.

Tilbage i Baga

Efter 5 dage i en sjældent fredfyldt del af Goa vendte vi tilbage til havet

og hotellet ved Baga-floden, hvor vi havde betalt beskyttelsestold. I mellemtiden havde vi nu via Backwoodsfolkene fået kontakt med Lloyd Fernández, som havde skabt et usvigeligt sikkert koncept, der hed "Birds and Breakfast". Det bestod i, at han hentede os ved hotellet i mørket i en 20-personers bus, hvorefter vi tog ud

til en god lokalitet, gik et par timer i dæmringen under kyndig vejledning, og så blev der ellers serveret morgenmad på bagklappen af bilen i felten - Hjemmeslynget honning, eget mangosyltetøj, naboens æg og det hele. Han krævede kr. 90,- pr. person og kørte på til 14-tiden, hvorefter vi blev fragtet tilbage til hotellet. Desuden havde han også udstyret i orden, hvad fuglecd'ere angik, og sådan noget giver altid et par arter ekstra. Bortset fra en enkelt dag, hvor en skikkelig eng-

lænder fulgte med, havde vi ham for os selv og blev hele tiden præsenteret for nye givende steder. En dag, vi var på vej tilbage til hotellet, stoppede vi for lige at kigge på et ganske lille vådområde med Sorte Ibisser, men så begyndte luften over vores hoveder at fyldes med Store og Små Skrigeørne, Rovørn, Dværgørn, Vandrefalk og Steppeørn. Vi var pludselig havnet midt i et nyt fourageringsområde for rovfugle.

Lloyd havde helt styr på de små gemmesteder, som f.eks. grenen med denne missende Grey Nightjar.

Bag hotellet lå en god eftermiddagseng, *Baga Fields*, som vi støvede intenst igennem, og som indtil et par timer før afgang blev ved med at overraske med nye fugle. Vi blev endda vidner til en traditionel fangstmetode, hvor et par 15-årige ungersvende fløjtede et par vagtler, Jungle Bush Quails, i kassen. En noget bizar måde at få en ny art på! Engen førte ned til Beira Mars forrygende våde udsigt, hvor vi jo så tit endte alligevel. En aften lod vi os imidlertid drage af duften fra grillede fisk på stranden, men havde i skyndingen glemt,

hvad det afstedkom af sømandsminder om de gode gamle dage, hvor de levede af beskøjter og rom. Vi fik dog hjælp fra Engelbert Humperdinck, der startede sit show gennem knitrende højtalere og overlod resten af fortællingen til fantasien....

Alt får en ende – og det gjorde vores frie lejde også. Det endte med, at de fangede os i tolden i Bombay på vej hjem, og en snu gammel overflink tolder scorede €50 for at fikse vores indrejsestempel, som om intet var hændt. Det kunne godt se ud, som havde de prøvet det før.....

Vi blev opmærksomme på nogle fløjt, og så var der vagtler i kassen.

For interesserede vises der digitalbilleder fra turen mandag d.15. januar 2007 kl. 19 i lokalet, Risingskolen, Odense, og der er en mere nøgtern og fyldig rapport på http://netfugl.dk/trip_reports/asia/Goa2006MMJ.pdf.

Hvæpsevågen

Af Finn Eriksen

Der yngler 600-700 par Hvæpsevåger i Danmark, heraf ca. 100 par i Fyns Amt. Bestanden har været stabil i de seneste 20 år.

Hvæpsevågen er kendt af alle ornitologer fra trækstederne. Desuden er såvel dragtkarakterer som proportioner og flugtformer beskrevet i de mange fortrinlige fuglebøger, der er på markedet i dag.

Jeg vil derfor ikke beskæftige mig med udseendet og trækket, men fortælle lidt om Hvæpsevågens liv på ynglepladsen.

Her optræder fuglen uhyre diskret, selv om den hævder territorium ved ankomsten, der som regel finder sted midt i maj eller i slutningen af maj.

Territorieflugten består i, at enten den ene eller begge mager ”skruer” sig højt op og derpå glider fremad og nedad, hvorved hastigheden øges. Når fuglen har fået tilstrækkelig med fart på, udnytter den denne til – stadig uden at bevæge vingerne – at glide lidt opad. På toppen af den opadgående kurve, hvor fuglen ”går i stå”, giver den sig til at slå med vingerne højt løftet over kroppen. Efter en 5-6 vingeslag (antallet kan variere) glider fuglen videre på strakte vinger fremad og nedad, hvorefter hele manøvren gentages.

Hvor mange gange ovennævnte manøvre gentages varierer. Er der en fremmed hvæpsevåge i nærheden gøres der meget ud af territorieflugten. Denne afsluttes med, at fuglen(e) enten går ned i redebevoksningen eller flyver ud på fouragering.

Under territorieflugten høres undertiden – men langt fra altid – Hvæpsevågens todelte eller tredelte flyveskrig, som hvæpsevågen også af og til bruger, når den flyver over skoven uden at udføre den ovennævnte territorieflugt.

Det mærkelige ved hvæpsevågen er, at den kan finde på at udføre territorieflugten langt fra redestedet på vej ud på eller hjem fra fouragering. Undertiden er anledningen, at den får øje på en anden Hvæpsevåge i luftrummet, undertiden er der tilsyneladende ingen anledning. Territorieflugten ses hyppigst i slutningen af maj og i juli/august, når begge forældrefugle deltager i fremskaffelse af føde til ungerne.

Umiddelbart efter ankomsten går parret i gang med redebygningen. Da skoven på dette tidspunkt er udsprunget, anvendes udelukkende blad bærende kviste, som brækkes af træerne i redebevoksningen. De grønne blade på kvistene visner hurtigt, så når re-

den er færdigbygget, fremstår den ikke som grøn, men brun.

Alligevel er den svær at finde, da den oftest placeres højt i et løvtræ (ofte test bøg), selv om nåletræer af og til anvendes.

Hvepsevågen undgår normalt at bygge rede i tæt skov, hvor det kan være svært at manøvrere mellem træerne for en fugl med så lange vinger. Man finder derfor oftest reden i gammel, ikke for tæt, løvskov og ofte ud til et skovbryn, en lysning eller en vej.

Selv ud til befærdede veje og tæt ved huse kan hvepsevågen finde på at bygge rede – steder, der undgås af andre rovfugle. Det hænger sammen med hvepsevågens diskrete adfærd på

ynglepladsen.. Selv når den vælger redested tæt ved steder, hvor der færdes mange mennesker, har disse som regel ingen anelse om fuglens tilstedeværelse.

Jeg har f. eks. i Langesøskoven kendt en rede i et træ, der stod lige ud til en befærdet bilvej, hvor biler, cyklister og gående passerede direkte under reden, da denne var bygget lidt fra stammen på en gren, der ragede ud over vejen. Fra denne rede kom der i en årrække unger på vingerne trods den ret intensive trafik under reden. Føden består hovedsagelig af hvepse og især disses yngel. Hvepsevågen udgraver de jordboende hvepses boer og bringer hvepsekagerne til reden.

Hvepsevåge 1k, Dovnsklint. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

Selv om hovedføden for både de voksne hvepsevåger og ungerne er hvepseyngel, kan hvepsevågen i dårlige tider (f. eks. perioder med dårligt vejr) supplere med padder, fugleunger mm.

Men da hovedføden er hvepse, er Hvepsevågens ynglesucces meget afhængig af vejret. I gode somre får næsten alle parrene to unger på vingerne, i halvgode somre oftest kun en unge, og i dårlige somre er der mange af parrene, der ikke får unger på vingerne.

Pga. Hvepsevågens foretrukne føde er den afhængig af, at der i eller nær den skov, hvor den yngler, findes store rydninger, enge, moser eller overdrev. Da disse naturtyper ikke er så udbredte i det fynske landskab, er territorierne som regel ret store. Det er således normalt, at der er flere kilometer mellem naboparrene.

Derimod er Hvepsevågen ligeglad med, om der yngler andre rovfugle i nærheden. Det sker da også jævnlige, at Hvepsevågen slår sig ned i Ravnens, Musvågens eller Duehøgens reservereder, selv om det medfører, at disse arter yngler tæt ved. Dog er det mit indtryk, at hovedparten af hvepsevågerederne er selvbyggede.

Om det skyldes manglende færdighed ud i redebygningens kunst, eller at vinden lettere kan flå i en rede bygget udelukkende af bladbærende kviste, eller at ungerne udvikles før de forlader reden, ved jeg

ikke, men det er en kendsgerning, at hvepsevågens reder hverken er så store eller så holdbare som de andre store rovfugles reder.

Men selv om rederne ofte falder ned i løbet af vinteren, er Hvepsevågen meget trofast over for det valgte redested, så den nye rede ofte bygges i samme bevoksning og endda tit i samme træ, som sidste års rede var anbragt i.

Hvis ovenstående skulle have givet læseren lyst til ikke kun at studere Hvepsevåger på træk, men også på yngleplads, vil jeg her blot minde om, at man i offentlige skove må færdes, hvor og når man vil, men at man i private skove kun må færdes ad veje og stier og kun fra kl. 6.00 til solnedgang. Det med tidsbegrænsningen er ingen hindring for at studere Hvepsevågen på ynglepladsen. Derimod kan det være svært/umuligt at finde rederne, hvis man ikke har tilladelse til at færdes uden for vejene.

Husk også, at Hvepsevågen skal have ro på ynglepladsen i rugetiden, og indtil ungerne har fået fjer. Det kan måske lyde som en selvmodsigelse, da jeg ovenfor har nævnt, at Hvepsevågen tåler en del trafik på ynglepladsen. Men Hvepsevågen mærker straks, om det er folk, der passer deres daglige dont uden at ænse hvepsevågen, eller om der er tale om mennesker, som iagttager Hvepsevågen. Sidstnævnte er den følsom overfor.

Skestork

Af Søren Gjaldbæk

Tidligere var Skestorken en særdeles sjælden gæst i Fyns Amt. Frem til 1981 er der kun 5 observationer af arten: 4-5 ved Bullerup Bugt 13. maj 1884 – de to skudt og efterfølgende anbragt på Zoologisk Museum i Svendborg, 1 fugl skudt ved Søholm 1. september 1890 – måske for at festligholde andejagtens start, 1 fra Enebærodde i 1928 og 1 fra Vejlen, Tåsinge 22. marts til 3. april 1981. I 1989 blev der set 4 trækkende nord ved Gamborg den 24. september og en enkelt fugl holdt til i Tryggelev Nor fra den 19. juli til den 9. september. 1990 gav 2 fugle: 1 ved Nærrå Strand den 12. juni og 1 i Henninge Nor fra den 4. til 6. juni. Gennem de senere år er der set et stigende antal Skestorke i amtet og den har været årlig gennem de sidste 5 år. Dette hænger naturligvis sammen med, at arten er genindvandret som dansk ynglefugl. Efter 27 års pause begyndte skestorken at yngle i Danmark efter 27 års pause, og i dag er der omkring 20 par. Det er med stor sandsynlighed disse fugle, deres unger og omstrejvende ikke ynglede immature fugle vi ser i Fyns Amt.

Der har i indberetningerne til DOF-Fyn været nogen usikkerhed om aldersbestemmelsen af Skestorke, og det er der god grund til. Det er en ret vanskelig affære og ofte skal man se fuglene under meget gode observationsforhold for at aldersbestemme dem. Nedenfor har vi forsøgt at samle et par tommelfingerregler, hvis man er meget interesseret kan man finde oplysninger på internettet på adressen <http://www.surfbirds.com/mb/Features/spoonbill/ageing-spoonbill-0402.html>. Vi opererer med de sædvanlige aldersbetegnelser: En 2k fugl er i sit andet kalenderår, dvs. den kom til verden om foråret året før.

Aldersbestemmelse af Ske storke – for fodgængere

Ungfuglene – 1k

1k fuglene er nemme at bestemme, de har lyserødt/kødfarvet næb. Endvidere har de udbredte sorte spidser på svingfjerene. Benfarve varierer fra grå med lyserød tone til mørkegrå. Iris er brunlig. Fjerdragten er uden gule fjer. En fugl med lyserødt næb er altid en 1k.

Årstal	95	96	97	01	02	03	04	05	06
Antal fugle	1	1-2	2-4	1	14	5	9	5	17-20
Antal lokaliteter	1	2	4	1	3	4	6	2	8

Forekomst af Skestork i Fyns Amt 1995-2006.

De gamle fugle – 4k og derover

De gamle fugle er 4k eller derover og de har i yngledragten gult brystbånd, okkergul fjerprydelse. De gamle fugle har sorte ben, sort næb, der ser marmorert eller skællet ud med gul spids. Området med gult er lille, størrelsen af det gule område varierer fra fugl til fugl og kan kun bruges til at skelne fuglene indbyrdes. 2k fuglene og i meget sjældne tilfælde 5k og 6k kan have sorte skafter på nogle af svingfjerene eller små sorte spidser på håndsvingfjerene, men generelt er svingfjerene uden sort og fjerdragten forekommer hvid. Iris er kraftigt rød.

*Skestork, Husby Strand, august 2002.
Foto: Micharl Mosebo Jensen.*

2k- og 3k-fuglene

2k og 3k fuglene er mere besværlige at bestemme, men deres dragt er ”melleformer” mellem de unge og de gamle. Ben farven bliver gradvist mere mørkegrå på vej mod sort. Næbbet bliver mørkere – på vej mod sort – og mere marmorert. Spidsen bliver gradvist mere gul og området med gult bliver generelt mindre. Man skal være opmærksom på området mellem øjet og næbbasis, der er sort frem for blegt jo ældre fuglen er. Næbbasis er mere grålig jo yngre fuglen er. 2k fuglene vil normalt have meget sort i vingerne om foråret – som 1k fuglene – om efteråret fælder de og får flere voksne fjer. Såvel 2k efterårsfugle og 3k forår kan have sorte skafter på svingfjer og sorte spidser på disse, men det kan være umuligt at se i felten, hvor vingen forekommer helt hvid. Iris bliver gradvist mere rød, men det er også en karakter, der kan være meget svær at bruge under normale observationsforhold. Begge aldersgrupper kan have fjerprydelse om foråret, en lille tot hos 2k, større hos 3k-fugle, men hvide frem for okkergule som hos de

gamle. 3k-fugle kan i sjældne tilfælde have et svagt brystbånd om foråret. Det skal nævnes, at en del 2k- og 3k-fugle ikke kan aldersbestemmes sikkert i felten.

Skestorken vender som hovedregel først tilbage til sit yngleområde i sit 4.

kalenderår. Hollandske undersøgelser har vist, at kun 5% af 2k-fuglene og 8% af 3k-fuglene vender tilbage til yngleområdet. Det forhindrer ikke, at en del 2- og 3k-fugle trækker nordpå om foråret. Alligevel må man forvente at se en vis overvægt af helt unge og gamle fugle.

Sortgrå Ryle: Træsnit af Ole Runge.

Kunstnertræf på Skovsgaard

Af Søren Gjaldbæk

I uge 37 kunne man på sin færd på de sydlangelandske fuglelokaliteter træffe mange folk, der udover et teleskop også var bevæbnet med en skitseblok eller et staffeli, utrætteligt optaget af at studere og skildre naturen. Fra den 10. til den 15. september havde Langeland for anden gang i år – første gang var i maj - besøg af en række danske naturkunstnere tilknyttet foreningen DANE, der er en forkortelse for Danish Artists for Nature

and Environment. Gruppen havde Danmarks Naturfonds ejendom ved Skovsgaard nær Lindelse som base. Gruppen har de tidligere år holdt træf ved Skjern Å, på Fanø, ved Vejle og på Møn. At det i år blev Langeland, der var vært for DANE skyldes i høj grad Aksel Hansen fra Rudkøbing, der blandt andet har været medlem af DOIF Fyns bestyrelse og som selv tegner. Han kunne dog ikke deltage denne gang. I døgnets lyse timer ar-

Lærkefalk ved Dovnsklint. Tegning: Marco Brodde.

På rundvisning hos ringmærkeren, til højre ses Ole Tønder og Ole Runge. Foto: Erhardt Ecklon.

bejdes der i felten. Om aftenen mødes man og diskuterer dagens arbejde og udveksler erfaringer. Arbejdet i naturen er for det meste skitser, hvor indtrykkene fastholdes, ind i mellem kan man også kigge lidt på fugle - en enkelt var sågar så heldig at se en gammel Aftenfalk han i Gulstav Mose. Når de enkelte kunstnere kommer hjem, bliver skitserne færdigbearbejdede til endelige kunstværker. De andre år er arbejdet udover værkerne også mundt ud i en bog og det bliver forhåbentligt også tilfældet i år, hvis det fornødne økonomiske grundlag kan etableres. Under alle omstændig-

heder vil der i påsken 2007 være fernisering på en udstilling på Skovsgård, hvor resultaterne kan ses. Torsdag den 14. september blev de foreløbige resultater præsenteret ved en udstilling på Skovsgaard. Man kunne se, at foretrukne arbejdspladser blandt andre var Dovns Klint, Gulstavområdet, Tryggelev – og Nørreballe Norden men også Nordlangeland havde haft kunstnerbesøg. Fra Fyn deltog Ole Runge, der er en god bekendt af Havrevimpens læsere, ikke mindst fordi Ole i alle årene har leveret bladets forside-tegning.

”Selv om vi beskæftiger os med samme emne er der utrolig stor forskel på vores tilgang til stoffet. Også årstidernes skiften afspejles i vores arbejde”, siger Ole. Selv om kunstnerne kender hinanden gennem mange års arbejde kan de stadig lære af hinanden. ”Det at skulle leve op til de

andre kan også være meget inspirerende, når man arbejder færdigt om vinteren”, lyder det fra en anden kunstner. ”Og samværet med de andre er både hyggeligt og berigende”.

Hold øje med pressen og/eller vores hjemmeside omkring annoncering af påskens udstilling.

Munk fanget i nettet i Gulstav Mose. Tegning: Niels Knudsen.

Rovfugle ved Dovnsklint

Erik Thomsen har sendt os en stribe fotografier af trækkende rovfugle ved Dovnsklint. Som det ses kommer fuglene meget fint hen over observatørerne på klinten. Vi takker for billederne.

Blå Kærhøg øverst og Musvåge nederst. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

Spurvehøg øverst, Rød Glente nederst. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

Fra felten

Af Martin Søgaard Nielsen

Denne udgave af "Fra felten" dækker perioden 7. juni – 4. november. Føns Vang gør sig bemærket med mange fine observationer, deriblandt rastende Rovterner og Hvidvingede Terner – lad os håbe det fortsætter sådan de kommende år. Sorthovedet Gul Vipstjert observeredes for 1. gang i amtet. Observationer mærket med asteriks* skal godkendes af SU.

- Periodens "hårde" observationer -

<i>Rødvinget Braksvale*</i>	Knold Nor 13/6 (2. fund)
<i>Sorthovedet Måge <u>23!!!</u></i>	Fiskeholm 17/6
<i>Biæder</i>	Vesteregn 18/6
<i>Hvidvinget Terne</i>	Føns Vang (2) 18/6
	Lunden 14/8
<i>Sydlig Nattergal</i>	Strynø 21/6
<i>Sorthovedet Gul Vipstjert*</i>	Keldsnor 16/7-17/8 (<u>1. fund</u>)
<i>Pomeransfugl</i>	Keldsnor 17/8
<i>Høgesanger</i>	Fyns Hoved 25/8
<i>Hvidbrynet Løvsanger</i>	Dovnsgården 15/10
<i>Rødhalsset Gås</i>	Egetgården 30/10

Nordisk Lappedykker

16/10 1 R Føns Vang (JSA). 29/10 1 R Fyns Hoved (SG,MMJ).

Silkehejre

31/8 1 indtrækkende til rast i Slam-bassinet (THH). 10/9 1 R Bispeeng (BJU). 14/9 1 R – SV Gulstav Mose (ETH).

Sølvhejre

2 holdt sammen og blev set på forskellige lokaliteter: 14-16/8 Gulstav

Mose (HHJ m. fl.), 17/8 Keldsnor (OHG), 16/9-20/9 Thurø Rev, 21/9 Siø (NRA), 24-25/9 Thurø Bund (AB). Om følgende observationer er en ny fugl eller blot en af de 2 må stå hen i det uvisse: 30/9-29/10 (NRA).

Sort Stork

17/8 1 S Gudme Golfbane (TMØ m.fl.).

Sølvhejre, Thurø Bund. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

Hvid Stork

29/6 1 R Skovsbo, Svendborg (Birgitte Rønnedal). 2/7 1 Svanninge (John Pedersen). 7/7 2 V Gulstav (JSA).

Skestork

25-26/6 1 ad Vigelsø (DMZ m.fl.). 27/7 2 R Bøjden Nor og senere på dagen Salme Nor (KEG, TOE). 28/7-2/8 2 imm. R Firtalsstrand (SG). 29/7 2 ad. R Vigelsø (KDJ). 30/7 2 2k+ R Søgård Mose (SG).

Kortnæbbet Gås

10/6 1 R Keldsnor (OHG).

Bramgås

29/10 11925 V Dovnsklint (LBL m.fl.)

Rødhalsset Gås

30/10 1 R Egetgården, Keldsnor sammen med 825 Bramgæs (SØB).

Nilgås

Føns Vang er tilsyneladende en super biotop for Nilgås, for der arten set fra periodens start og frem til 29/8. Største antal blev: 20/8 10 R (ASR).

Hvepsevåge

Efterårstrækket var noget magert og uden egentlige topdage. Bedste dage blev: 22/8 24 SV (SG, ELM), 25/8 21 T Dovnsklint (ELM). 26/8 76 T Sydlangeland (OHG, NRA, ELM).

Sort Glente

12/6 1 S Fakkebjerg (EDA). 14/6 1 ad S Fakkebjerg (THH). 29/7 1 R Fakkebjerg (RYT, SØB). 5/10 1 SV Nyborg (ESM, KUH, EDR).

Rød Glente

Bedste tal fra Dovnsklint/Gulstav: 4/10 25 (i en flok!) SV (Torben Sindet), 6/10 46 SV (BLR, OTØ). 11/10 19 S (EVK). 14/10 14 S (EEE, TOE, ESE).

Musvåge

Sydlangeland: 13/10 980 S, 14/10 360 S, 300 TF. Knudshoved: 4/10 860 TI, 5/10 534 T. Horne Land: 4/10 527 SV, 13/10 535 SV, 14/10 720 SV, 15/10 867 SV.

Hedehøg

7/7 1 ad han N Brænderup (PRA).

Dværgfalk

8/10 **23** S + 4 R Dovnsklint (OHG, NRA).

Aftenfalk

11/9 1 ad han R Gulstav (Niels Peter Andreasen). 15/9 1 2k han S

Dovnsklint (OHG, NRA). 23/9 1 1k S Dovnsklint (ELM).

Vagtel

Et rigtig godt år, modsat Engsnarre der slet ikke lod sig høre i det fynske i 2006. 12-13/6 1 SY Tarup-Davinde (Holger Henriksen). 18/6 1 SY Søbo Sø (OHS), 1 SY Ryslinge (PBL). 24/6 1 SY Skovgård Mølle (ELM). 27/6 1 Sortemosen (RYT). 30/6 1 SY Skårup, Bogense (JEB). 13/7 3 SY Østfyn (PRA, MAT). 14/7 1 SY Monnet (HKN). 17/7 1 SY Gudbjerg (LBL). 29/7 2 Skaboeshuse (KUH). 5/8 1 Bogense (MHH), 3 SY Sdr. Nærå (MAT). 27/8 1 SY Lundeborg (LBL).

Plettet Rørvagtel

17/6 1 Klise Nor (FIE, TOE). 16/8 1 Vejlen, Tåsinge (EEH).

Rødvinget Braksvale*

13/6 1 V Knold Nor, Fåborg (FSH). Freddy Hansen så fuglen trække hen over sin matrikel og såfremt fundet godkendes (er indsendt), vil det være kun 2. observation i amtet.

Trane

15-18/6 1 Tranekær (CLD). 18/7-12/8 1 ad Tryggelev Nor, 13/8 lavede den flere trækforsøg ved Dovnsklint (OHG m.fl.). 12/10 3 S Dovnsgaard (EDA). 13/10 3 S Nørreballe Nor (NRA). 29/10 5 SV Ny Gesinge / Sdr. Vornæs (PVR).

Pomeransfugl

17/8 1 1k SV med 6 Hjejler Keldsnor (OHG).

Sortgrå Ryle

14/9 1 Mågeøerne (MHH). 14/10 1 Keldsnor (Aksel Hansen).

Kærløber

19-20/7 1 Monnet (HKN). 20/7 1 Tryggelev Nor (NRA). 27/7 1 Bøjden Nor (KEG). 8/8 1 1k, 17/8 1 1k + 1 ad, 19-20/8 2, 21/8 2 1k, 22/8 1 1k Keldsnor (OHG m.fl.). 20/8 1 1k

Tryggelev Nor (THH). 28/8 1 Flyvesandet (THH).

Enkeltebekkasin

2/11 1 Østerøsø (KUH).

Odinshane

Arten ”invaderede” Danmark i mængder i august. I perioden 8/7-3/9 blev set ca. 25 individer i Fyns Amt. Max. Tal blev: 11/8, 17/8, 27/8 3 Keldsnor. 19/8 3 Tryggelev Nor. 16-9/8 **5!!!** Firtalsstrand.

Odinshane, Keldsnor. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

Storkjove

8/9 1 V 7.54 Fyns Hoved (SG) og 8.27 V Flyvesandet (THH), sandsynligvis samme fugl.

Almindelig Kjove

28/8 2 1k V Flyvesandet (THH). 3/9 2 V, 5/9 1 Ø, 3/10 1 V, 8/10 1 V, 17/10 12 SV Dovnsklint (ELM m.fl.). 8/9 7 V + 2 NØ Flyvesandet (THH) og 3 V + 2 R Fyns Hoved (SG). 16/9 1 V Knudshoved (NBJ, EEE).

Sorthovedet Måge

17/6 **23!!!!** Fiskeholm er suveræn, suveræn ny DK-rekord. Fuglene havde således god ynglesucces idet aldersfordelingen var: 8 ad, 6 3k, 9 pull. Derudover 1 ynglefund på Sydfyn med 3 unger. Øvrige observationer var mere normale: 18+25/6 2 Vigelsø. 18/7 1 2k S Vesteregn (OHG; NRA). 7/10 1 ad R-T Nørreballe Nor (THH).

Kaspisk Måge

26-28/6 1 2k Bøjden Fiskerihavn (JSA, LBR). 21/8 1 1k Keldsnor (THH). 13-27/9 1 1k Knudshoved (PRA, THH). 7/10 1 1k Nørreballe Nor (THH). 8/10 1 1k S Løkkeby Enge (THH). 29/10 1 1k Kerteminde Lystbådehavn (PRA, MAT).

Ride

8/9 1 1k V Fyns Hoved og nok samme fugl blev senere set raste ved Fly-

vesandet (SG, THH). 29/10 ad + 2 1k V Fyns Hoved (SG,MMJ).

Rovterne

25/6 1 V-Ø! Gulstav (SØB). 14/7 3 ad R, 9/8 1 ad Føns Vang (JSA, ELM).

Splitterne

29/10 1 V Fyns Hoved (MMJ m.fl.) er ny rekord for seneste fund i amtet.

Sortterne

28/10 1 R Ølundgård er ekstremt sent (MHH), men der er dog et stykke op til rekorden for seneste observation som er: 17/11-88 2 Keldsnor (OMO).

Hvidvinget Terne

18/6 2 Føns Vang (LLC). 14/8 1 S Lunden (SØB).

Natravn

De 2 Natravn ved Flyvesandet blev hørt sidste gang 20/6.

Mursejler

27/9 1 S Dovnsklint er sent (MMJ).

Biæder

18/6 1 N Vesteregn (FIE, TOE).

Vendehals

7/6 1 Hollufgård (LAA). 8/6 1 Mullerup Skov (TMØ). 18/8 1 RI, 24/8 2 RI, 25/8 1 RI Keldsnor (OTØ, RYT). 23/8 1 Gulstav Vesterskov (ELM). 25/8 3 Fyns Hoved (THH). 30/8 1 Slipshavn Enge (THH). 20/9 1 Knudshoved (THH).

Grønspætte

Grønspætte er i perioden set/hørt på følgende lokaliteter: Lindved i Odense, Nyborg, Svanninge Bakker, Kirkeby Hede, Lundeborg og Odense Kajakklub.

Rødstrubet Piber

27/8 1 Østerøsø (NBJ). 26/9 1 SV Rudkøbing (OHG). 30/9 1 V Østerøsø (HEL, IBH).

Skærpiber

28/10 43 S Dovnsklint (OHG).

*Sorthovedet Gul Vipstjert, Keldsnor.
Foto: Michael Mosebo Jensen.*

Sorthovedet Gul Vipstjert ssp. Feldegge*

16/7-17/8 1 ad han Keldsnor (HKN m.fl.) er ny race for Fyns Amt. Fundet er godkendt af SU. Fuglen startede i fuld sommerdragt og var utrolig flot, men fældning gjorde at den hurtigt kom til at se noget pjusket ud.

Denne sjældne race ses ofte kortvarigt når den endelig ses i landet. Flere sjællændere benyttede derfor lejligheden til at se denne langtidsstationæ-

re fugl. En af årsagerne til dette var utvivlsomt også det faktum, at der er mulighed for at racen en dag bliver ophøjet til selvstændig art.

Sydlig Nattergal

21/6 1 SY Strynø, Sønderly (NRA).

Ringdrossel

Ligesom i 2005 var der ingen observationer i efteråret.

Drosselrørsanger

25/8 1 RI Gulstav (OTØ, ELM) var ny art for Keldsnor Fuglestation.

Høgesanger

25/8 1 1k Fyns Hoved (THH, RYT).

Græshoppesanger

4 fugle er i perioden 3/8-26/8 blevet udstyret med ring på Keldsnor Fuglestation.

Hvidbrynet Løvsanger

15/10 1 Dovnsgården (NRA).

Rødtoppet Fuglekonge

2/9 1 Flyvesandet (OBO). 25/10 1 RI Gulstav (OTØ, ELM).

Lille Fluesnapper

14/6 1 3k+ SY Gulstav Vesterskov (THH).

Karmindompap

9/6 1 SY Søgård (MMJ, SG). 13/6 1 Knudshoved Færgenhavn (BJØ).

Laplandsværling

21/9 1 S Dovnsklint (SG). 24/9 3 SV Rudkøbing (OHG).

Efterårsstemninger

Erik Thomsen har luftet kameraet andre steder end på Dovnsklint.

Øverst: Trækkende Bramgæs ved Monnet den 26. oktober 2006. Nederst: Det fynske Havørnepars unge ved Brændegård Sø. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

Ny bog om Odense Fjord

Af Søren Gjaldbæk

Ingen kender Odense Fjord som Kurt Due Johansen. Gennem de seneste 25 år har Kurt tilbragt tusindvis af timer i fjorden med at kortlægge flora og fauna og med at studere konsekvenserne af vores påvirkninger af fjorden og de tilstødende landområder. Odense Fjord er et enestående vådområde og også et særdeles mishandlet vådområde. Varmeforurening fra Fynsværket, udsivning fra lossepladsen på Stige Ø, udsivning fra Lindøværftet, udledning af kvælstof og fosfor fra landbruget og et stigende pres fra fritids aktiviteter herunder jagt har sammen med inddæmning, dræning og tørlægning af de tilstødende engarealer sat økosystemet under et betydeligt pres. 75 plantearter og 14 ynglefuglearter er forsvundet gennem de seneste 100 år og forholdene for rastende vandfugle er blevet forværret. Knortegåsen havde i Odense Fjord en af sine vigtigste rastepladser, i dag er den praktisk taget forsvundet. Dette skyldes sammenbruddet i udbredelsen af Ålegræs, som beskrevet af Kurt i Havrevimpen nr. 1 2006.

Det meget store materiale og de mange erfaringer, som Kurt har fået indsamlet gennem årene, er nu udkommet i en bog. Som det fremgår af forsiden er hovedsigtet med bogen at præsentere forslag til hvordan forhold-

dene for fjorden kan forbedres og hvordan naturområdet bør forvaltes. I dag er store dele af fjorden, men ikke f.eks. den østlige del, udpeget som EU-beskyttelsesområde og Habitat-sområde, hvilket ikke giver tilstrækkelig beskyttelse. Inden bogen når frem til at behandle disse problemstillinger, er der afsnit om de geologiske forhold, om historie og kulturhistorie, om såvel øerne som de tilstødende landområder. Hertil kommer en beskrivelse af de tekniske anlæg og de rekreative aktiviteter.

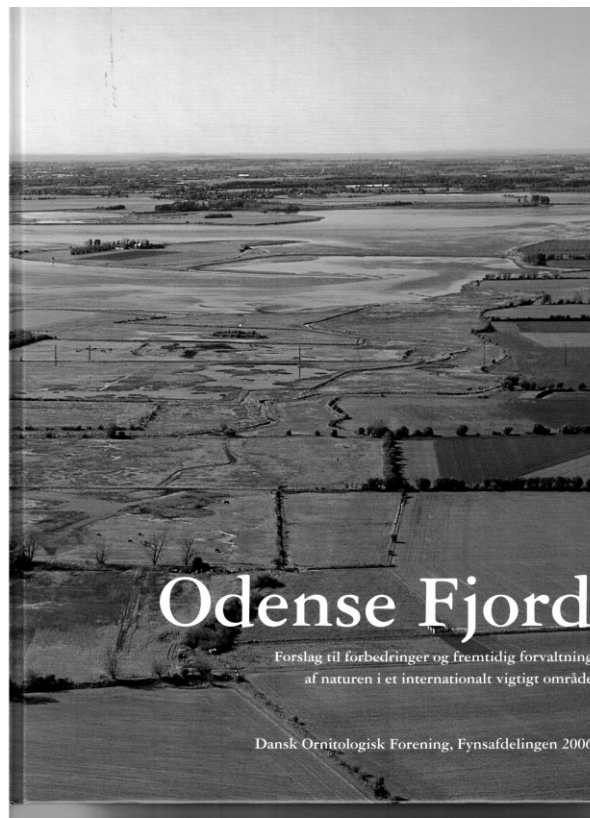
Derefter en gennemgang af forholdene for planter, dyr, insekter, padder og fugle. Hvordan er det i dag, hvordan var det tidligere. Dette sættes i relation til de meget forskellige naturtyper, som man kan træffe fjorden rundt. Sidste del beskæftiger sig – som nævnt ovenfor - med hvilke naturgenopretningsprojekter, der er gennemført, og hvilke muligheder og handleplaner, der kan og/eller bør gennemføres. Denne del fremstår som et meget stærkt og væsentligt bidrag i miljødebatten om fjorden.

Under læsningen mærker man forfatterens store kendskab til sit stof, hans store engagement og kærlighed til fjorden. Selv om man synes, at man kender området, får man mange interessante og overraskende oplys-

ninger serveret. Materialet er behandlet grundigt og fremstillet klart og der er mange faktuelle oplysninger af alskens art om fjorden: Hvordan så søområdet ved Fjordmarken ud i 1870, 1964 hhv. 1993? Hvor kan man finde den sjældne orkide Sump-Hullæbe? Hvor træffer man løbebillen Grøn Sandspringer? Hvor mange par af Sildemåge huser fjorden? Hvornår blev Enebærodde dannet? Hvor lå bebyggelserne omkring fjorden i vikingetiden? Kan man stadig træffe Grøn Frø ved fjorden?

Bogen er meget flot i sit layout med mange farvefotografier, kort og tabeller om flora og fauna. Den er udgivet med støtte fra Fyns Amt og Aage V. Jensens Fonde og kan varmt anbefales til alle med interesse for Odense Fjord. Spørg efter bogen hos boghandlerne eller ret henvendelse til

forfatteren på 66 10 01 40, her koster bogen kun 100 kr.

Turrappporter

Der har desværre ikke været den store deltagelse i efterårets ture, således måtte to aflyses. Ingen havde meldt sig til weekendturen til Møn, og ingen mødte op på Dovnsklint den 3. september, det må nok tilskrives et usædvanligt dårligt vejr med blæst og regn. Tøseturen til Langeland den 7. oktober med blot én deltager foruden turlederen blev heller ikke noget tilløbsstykke.

Knudshoved

Per Rasmussen var leder af ”to-trinsturen” til Knudshoved den 19. september. Særligt morgenfriske var inviteret til at komme kl. 6.00. Det var der ingen, der var, det var også helt

mørkt, men kl. 10 var der 11 deltagere parat på molen for at se på indtrækkende rovfugle. Vejret var godt i den periode – usædvanligt godt – og der var ikke meget gang i rovfuglene, de var længe om at komme i gang

dette efterår. Det blev dog til en halv-sen Hvepsevåge og en Fiskeørn. Man gik til Østerøsø for at kigge på vadefugle og andefugle. Over søen fouragerede en Lærkefalk, som Per havde set trække ind om morgenen. Man kommer tæt på vadefuglene ved Øste-

røsø, hvilket gav de mange begyndere blandt deltagerne rig anledning til at studere vores almindelige vadere. 5 Dværgryler vakte stor begejstring. Man skiltes klokken 2 efter en rigtig hyggelig sensommertur.

Flyvesandet

Hård sydvestenvind og regnbyger er ikke lige det der lokker folk ud af sengen tidligt søndag morgen. Derfor var det flot, at hele 6 havde fundet vejen til Flyvesandet, hvor Niels Larsen tog i mod på P-pladsen. Da det regnede var man ikke længe om at finde op i fugletårnet. P.g.a vinden og stigende højvande var der ikke megen fri vadeflade. Vadefuglene stod tæt på, hovedsageligt Stor Regnspejle, Almindelig Ryle og Strandhjejle. Der var også mange rastende Knortegæs, som også gik tæt på tårnet. Folk var

glade for at få lejlighed til at se fuglene godt og for at få en snak med en rutineret ornitolog. Efter et par timer forsøgte man med lidt kratlusk på campingpladsen, hvor Topmejse, Sortmejse og Fuglekonge altid holder til. Hård vind er ikke til gavn for projektet. Flyvesandet kan være godt til havobs, men sydvest er ikke godt til havobs noget sted på Fyn og altså heller ikke ved Flyvesandet, hvor der i den vind kun ses lidt rastende Sortænder, Fløjlsænder og Ederfugle. Man skiltes efter 3 timers hyggeligt samvær.

TURE

Vestfyn

Søndag den 26. november

Mødested: Føns Kirke kl. 8.30.

Tilmelding til turleder Michael Mosebo Jensen på 26 82 07 29. Det må være på tide med en tur til det seneste naturgenopretningsprojekt på Vestfyn, men vi vil bagefter også besøge andre lokaliteter langs kysten. Mulighed for Sædgås, Blå Kærhøg, Alk og diverse småfugle.

Ørnetur

Søndag den 3. december

Mødested: Brændegård kl. 9.00

Tilmelding til turleder Erik Ehmsen på 6264 1559. Så er det tid til den årlige fynske ørnetur i julemåneden. Der skulle gerne ses en Havørn eller to i en af søerne. Desuden er der gode chancer for forskellige dykænder og skalleslugere – for ikke at glemme Vandstærene ved Silkeå.

Langtur til?

Søndag den 21. januar

Som vanlig starter vi sæsonen med ikke at vide, hvor vi skal hen – før dagen før, hvor turlederne Flemming Byskov og Michael Mosebo Jensen har bestemt sig for den rute i landet, der giver flest oplevelser og måske en stationær sjælden fugl eller to. Heldagstur. Tilmelding til Michael på 26 82 07 29 dagen før.

Bågø

Søndag den 25. februar

Mødested: Bågø-færgen, Assens Havn kl. 8.15

Tilmelding til turleder Bent Staugaard Nielsen på 62 62 30 62 eller på 20 49 24 62 senest søn 18/2. Det er en heldagstur, hvor de to fugletårne i henholdsvis Noret og Vesterrose vil blive besøgt. Der er mulighed for mange overvintrende fugle på hav og land: Bjergænder, Alke – måske en Havørn.

MØDER

Extremadura, Spanien.

Tidspunkt: Onsdag den 15. november kl. 19.00

Sted: Lokalet, Risingskolen

Flemming Byskov viser video og fortæller om oplevelser med Stortrapper, Spanske Kejsrerørne og Munkegribbe fra en tur maj 2006.

Julefrokost

Tidspunkt: Fredag den 1. december kl. 18.00

Sted: Skibhusvej 106

Tilmelding til vært og quizmaster Flemming Byskov på 61 30 24 81.

Fugle fra troperne

Tidspunkt: Mandag den 15. januar kl. 19.00

Sted: Lokalet, Risingskolen

Michael Mosebo Jensen viser digitalbilleder fra rejser i 2006. Fire fynboer var på besøg i det fuglerige Goa, Sydindien i februar, og i juli gjaldt det Uganda med Gorillaer, regnskovsfugle og savannedyr.

Generalforsamling

Tidspunkt: Mandag den 12. februar kl. 19.00

Sted: Lokalet, Risingskolen

Sæt X i kalenderen allerede nu.

KNF-aften

Tidspunkt: Tirsdag den 27. februar kl. 19.00

Sted: Lokalet, Risingskolen

Ole Tønder og Hans Rytter beretter om en stor ringmærkningssæson i 2006 på Keldsnor Fuglestation.

”En formands bekendelser”.

Tidspunkt: Onsdag den 14. marts kl. 19.00

Sted: Lokalet, Risingskolen

Den på dette tidspunkt afgående formand, Flemming Byskov, vil plukke anekdoter fra sit mangeårige virke som lokalformand på Fyn. Det bliver sikkert ikke kedeligt, især ikke hvis det bliver ærligt!

Små pip....

Det var formentlig Keldsnors ældste Rørsanger, der blev fanget af Hans Rytter den 26. juli i år i norets rørskov i forbindelse med Keldsnor Fuglestations ringmærkning i området. Fuglen var mærket ved Keldsnor den 6. august 1999 som gammel fugl (2k+), så ved genfangsten var den altså mindst otte år gammel. Samme fugl er i øvrigt aflæst på stedet én gang tidligere, nemlig 1. august

2003. Sangere bliver sjældent særlig gamle, og ovennævnte Rørsanger er den småfugl mærket på Sydlangeland, som vi har kendskab til har nået den højeste alder. En anden Rørsanger er blevet aflæst på mærkningsstedet seks år efter mærkningen, og én Sumpmejse blev aflæst efter fem år. Herudover drejer de efterhånden mere end 120 lokale aflæsninger, som fuglestationen har foretaget siden 1994, sig om fugle, der maksimalt var fire år gamle. Ældste fugl gemeldt andetsteds var en Rørsanger, der blev aflæst i Belgien efter fem år. Netop Rørsangere lader til at kunne blive noget ældre end de øvrige sangere. Danmarks formentlig ældste Rørsanger blev aflæst på Christiansø i en alder af 12 år.

Der var fornemt selskab ved Tryggelev Nør lørdag den 9. september, hvor Prins Joachim var med ved indvielsen af det ny fugleskjul. DOF's formand Christian Hjorth og digteren Benny Andersen var blandt de omkring 150 gæster.

Tim Hesselballe Hansen stod for årets ornitologiske bedrift, da han på Mandø i forbindelse med efterårets felttræf fandt en nordamerikansk sanger, Stribet Sanger, i et isoleret fyrrekrat. Tim så et glimt af en "underlig fugl", der røg gennem bevoksningen. Herefter gik der fire timer før fuglen atter blev set og kort tid efter bestemt. Det var udover en ny art for landet også det første fund i Danmark af en amerikansk sanger. Fuglen holdt til i krattet den 15. og 16. oktober til stor glæde for omkring et par hundrede tilrejsende fuglekiggere. Såvel DR1

som TV2 dækkede begivenheden. Til lykke til Tim med den fornemme obs.

Stribet Sanger. Foto: Martin Søgård Nielsen.

Ørnens Dag bliver søndag den 25. februar 2007. Da arrangementet blev holdt sidste gang var der landet over 2500 gæster, blandt andet var der mange besøgende ved Brændegård Sø, dog ingen ørn. Hold øje med pressen og/eller DOF-Fyns hjemmeside, det kunne tænkes, at der også næste år bliver fynsk deltagelse.

Keldsnor Fuglestation fik ny rekord i antal ringmærkede fugle dette efterår. I alt 4843 fugle havde kontakt med de flittige ringmærkere. Til lykke med det.

I forbindelse med finanslovsforliget blev der afsat 558 mio. kr. til forbedring af vandkvaliteten i de danske farvande og vandløb. Odense Å-systemet er udpeget som et af i alt 11 projekter. En forbedring af vandkvaliteten i Odense Å vil også gavne Odense Fjord. Hvis pengene deles ligeligt bliver der ca. 50 mio. kr. til Odense Å. ”Det er selvfølgelig glædeligt, at der gøres noget”, udtalte Kurt Due Johansen til TV2-Fyn, ”der skal desværre meget mere til, hvis vandmiljøet i å- og fjordsystemet skal genoprettes”.

DOF’s feltudvalg, der blandt andet arrangerer feltræf har fået ny formand. Det blev fynske Michael Mosebo Jensen.

Stormen den 31. oktober med efterfølgende vandstandsstigning gik hårdt ud over Tryggelev Nor, som det fremgår af Erik Thomsens fotografi taget den 3. november. Som det ses, forestår der en del arbejde, før vejen ud til parkeringspladsen er farbar for andet end off-roadere.

..... og husk ,

at fugle skal ses i naturen

Afsender:
Søren Gjaldbæk
Carsten Hauchs Vænge 4
5230 Odense M

B

Dansk Ornitologisk Forening

Foreningen for fuglebeskyttelse